

AYRE

PRESENTE
EIVANI

Amor: 13

Axistos 1987

AYRE

P A S S E P O R T
Z I M B A B W E

1987

Republika e Zimbabwe
Ministry of Passports
145, Lancaster Way, P.O. Box 12747, GARDENIA
Harare, Zimbabwe. Tel: 79 06 10

Passport Application Form No. 254
Issued by the Ministry of Passports
Harare, Zimbabwe. P.O. Box 12747, GARDENIA
Harare, Zimbabwe. Tel: 79 06 10

Passport Application Form

Passport Application Form

Name (Surname)	1
Name (First)	2
Name (Middle)	3
Date of Birth	4
Place of Birth	5
Sex	6
Marital Status	7
Occupation	8
Education	9
Religion	10
Current Address	11
Home Telephone	12
Work Telephone	13
Mobile Telephone	14
Passport Number	15
Expiry Date	16
Place of Issue	17
Authority	18
Signature	19
Date	20
Place of Issue	21
Authority	22
Signature	23
Date	24
Place of Issue	25
Authority	26
Signature	27
Date	28
Place of Issue	29
Authority	30

AWAYÊ NUŞTEN

6

NAMEYÊ XELQAN U YÊ ZIWANAN

Xelqê ma miyandî virastîşê namandê zıwanano dî babetî beno: Tayn cayandî namedê xelqî dîma -î (Kürdî = Kürdi), tayn cayandse -ki (Kürdîki = Kürdki) anê. Ma AYRE'dî heta neka no virastîşo siftên tercihkerd ew awayê nuştî -î zi ney ser rona (b. amor ll).

Lavrê baêdê amor ll'i ma çend imbazanra no xûsûsdî qritiki giroti. Qandê coy no xûsus ma miyandî newera bî aqtüel; ma imbazana mişorey cî kerd. Ew soyîndî ma hemîn qebulkerd kî, rastaya cî no virastîşo diyêno. Yanê zıwandê madî morfema namandê zıwanan -î niya, -ki'ya.

Çend nimuney bîdimse wîna beno:

<u>Xelq:</u>	<u>Zıwan:</u>
Alman	Almanki
Dımılı	Dımılki
Ûrmeni	Ûrmenki
Farîs	Farîski
Gürce	Gürcki
Kürd	Kürdki
Orîs	Orîski
Türk	Türcki
Yunan	Yunanki
Ûreb	Ûrebki

Semedê nê tespiti wu qerari mayê awayê nuştîşê xelqan u yê zıwanan zi vîrnen. Yanê noya tepya, awayo kî ma amor ll'dî nuştî, hûkmê cî çîniyo. Herunda ney mayê nê away anê:

- 1 - HERFA SIPTIYA NAMANDE XELQAN U YÊ ZIWANAN GIRD NUŞYENA;
- 2 - MORFEME KI NÊ NAMAN DIMA YENÊ, APOSTROFA ABIRYENÊ;
- 3 - MIYABEYNDÊ NAMANDE XELQAN U MORFEMDA VÊŞIKERDIŞIYA APOSTROF NÊNUŞ-YENA.

Nimuney:

Û serandî Anadolî wu Mezrabotan'dî zaf mîleti têtewrbi: Rumi, Ûrmeni, Asurî, Ûrebi, Farîsî, Kürdî... (E.Pamukcu. Kelimeyê Mayê kî Türcki Mi-yandî)

Sımaylek zi inarê Dımılki vano. (M. Çermug, Smaylek)

Jew Dımılı rojê şîno sukê. (T. I. Todd, Qırınçle)

Aynora çend hebi Kürmancî ew çend hebi Dımılı (Zaza)bi.
(Malmisanîj, zew roportajira)

DIMILKÎ'DI WEXTANOK

Ze kî ma diha veri vatbî, zîwanê ma zew hêgayêdo bê wayêr maneno. Hêga teli wu daflan miyandî mendo. Ca bî ca vilikê sureki, pîrparekê kîhoyeki, govlegekê sipeki bibê zi nê pêrikoyê daflan u telîyan miyandî kenê bife-tîsiyê.

Çî wext ma dest kerd pa kî wextanokdê zîwandê xo sero bigirweyê, ma di kî zey pêro unsurandê zîwandê ma wextanokê ma zi tarumar biyo. Mado seni destra tepîştê wu no wextanok bivetê werte. No girweyêdo zaf çetinbî. Çe-tîney zi en bolki etyara ameyê:

- 1 - Zîwanê ma heta neka qise kerdîşi sero mendbî;
- 2 - Wextanokdê zîwandê ma sero xebati hema hema çînêbî;
- 3 - Zaf vengi (fonemi) fekan miyandî ca bî ca bedelyayê;
- 4 - Tesirê teveri zîwandê ma sero zafbî.

Mado kotira bivijiyayê ray? En hewlê cî obî kî ma kitabandê kîhanana dest pakerdayê. Ma zi wîni kerd... Lavrê zîwandê maya yan zi zîwandê ma sero wîni zaf kitabê kîhani zi çînêbî. Eyê kî bî, inandî zi teva çînêbî. Tewr veri ma kitabdê Peter Lerch'îdi rastê wextanokdê ma amey. Lavrê xebatê Lerch'î tenya zu mîntîqa sero roneyabî ew qandê coy malumatandê cidî zaf kemayin u çewtey bî... Bahdê Peter Lerch'î zi heta rozda ma xeylê xebati bibî. Heta neka nuşttoxandê ma yan zi yê xeriban desta çîçîyo kî nuşyayo, ew destê ma kancini resa, ma pêro wendî wu tetkikkerdî. Nê tetkikiya piya ma zîwandê maya namandê wextan sero alternatîfi tespîtkerdî.

Diha dîma, îmbazan u nuşttoxandê mara, ma edresê kê dise cîrê mektubi nuş-tî wu no xûsûsdî fikrê cî perskerd. Berxûdarbê, ma zaf îmbazanra cîwab zi girot. Îmbazanê ma no xûsûsdî fikrê xo marê nûst u raya ma kerd roşî. Semedê nê îlaqedê germî ma zaf bîm zerweşi, Wa berxûdarbê.

Soyindî ma pêro alternatîfi giroti xo ver u xebatê xo inan sero rona. Ew bahdê nê girwayîşdê çetîni ma ameyn nê netican:

1 - MEWSIMI:

Ca bî ca tayn vengi biviryê zi nameyê mewsiman pêro fekandî zewiyê. Kışta namandê mewsimana ma ne zew zahmetê di ne zi ma kewtim bê qerarey. Namayê pêro mewsiman zey aw zelalbi. Na zelaleyra bellîbî kî nê pêro namey malê mabi ew kalikandê mara marê miras mendibi... Lavrê ma kî mewsiman sero girweyaym, marê wîni ame kî mewsiman sero tellakiyê kalikandê ma yê ewroy nêmaneyayê. Mayê vanê qay kalikanê ma payîz ze di aşmî hesabnayê. A kışta bina amnan zi ze çîhar aşmî hesabnayê... Lavrê mayê ê namanê aşman muhaffeze kenê, la semedê wextanokdê moderni mayê zi herg mewsim ze hirê aşmî hesabnenê.

2 - ASMI:

Kelimaya "aşm":

Nameyê ifadedê hîris rozan ($\frac{1}{12}$ ê ser) zîwandê madî dî babetiyo: "Meng", "aşm"... "Meng" fekandê cêrînanî, "aşm" zi fekandê corênanî vazyena. Lavrê rastaya nînan kancinbî? Gerek ma na kelimaya rastay bîvinayê. Lavrê no weçînayîşdî ma teneyê kewtim bê qerarey... Soyîndî ma di kî nê wîrdîna namey zi senê rastibê.

Yanê:

- a) E kî ma bewniyê îlaqedê zîwanan, "meng" raştay... Çîm kî, Dîmilki zew zîwanbo zi, zew diyalektê Kürdki'bo zi, zîwanandê dinyay miyanî dî cayê cî miyanê zîwanandê Hind u Ewropa'yo. Kelimaya "meng" diha weş omîşê nê zîwanan bena.

Çend nîmuney:

İnglîzki:	month
Almanki:	monat
Swêdki:	månad
Farîski:	mah
Kürdki:	meh
Dîmilki:	meng

- b) E kî ma bewniyê îlaqedê piyageyrayiya dinyay (Tırkkî'ya cî "ay") u nê letedê wextî ($\frac{1}{12}$ ê ser), kelimaya "aşm" diha rastay. Çîm kî pêro zîwanandê corênanî nê dî namey pêzewmbîni manenê. Yanê çîmeyê nê wîrdîna naman zi piyageyrayiya dinyaya.

Çend nîmuney:

Zîwan	Piyageyrayiya dinyay	Wext (Hîris rozi; $\frac{1}{12}$ ê ser)
İnglîzki	moon	month
Almanki	mond	monat
Swêdki	måne	månad
Farîski	mah	mah
Kürdki	meh	meh
Dîmilki	aşmî	aşm

Ze kî aseno, e kî ma rayêrda sıftênra şîrê, kelimaya "meng" rastay; nê, e kî ma rayêrda diyênra şîrê, no qor zi kelimaya "aşm" bena rast.... "Wîni-se..." ma va xo bî xorê, "Wîni-se, nê wîrdîna kelimey zi malê mayê ew wîrdîna zi rastî."

Lavrê gerek ma ninanra zuwê weçinayê. Semedê nê weçinayisi no qor ma weynaym xelqêdê ma miyandî vilabiyayışdê nê keliman. No vilabiyayış zi wina-yo:

- a) Ze kî ma cordi zi vatbî, fekandê corênanandî "aşm"a, fekandê cêrî - nandise "meng"a vazyena;
- b) Lavrê gerek kışta nafusiya, gerekse kışta cayandê cexrafiya, vilabi yayışê "aşm"i diha vēsiyo. Çermug'ra cor hema hema pêro fekandî "aşm" hakima. Ew kelimaya "meng" hema hema qe kesi niyasnawita.

Qandê coy, heta rêçê nê keliman rind nêviyayo werte, mado kelimaya AŞM'i ze kelimaya rastay bihesibnim u nuştandê xodî na kelima binuşim.

Nameyê aşman:

Baêdê kelimada AŞM, ma weynaym namandê aşman. Lavrê nê namey wini bibi tê tewr kî ninan miyanra namanê rastan weçinayış zaf çetinbî... Him namandê aşman sero tesirê zıwanandê xeriban zi zafbî. Wini kî nameyê Dımalki hema hema namandê xeriban miyandî bibi wini... Qandê coy, sıftiya cî, ma tesnifê nê pêro naman wina kerd:

- a) Nameyê kî rêçê cî zıwandê madeyo;
- b) Nameyê kî zıwanandê xeribanra ameyê zıwandê ma.

Kışta maya nê nameyê sıftênî diha mühimibi. Ma girweyê xoyo êsasi nê naman sero rona. Lavrê nê namey zi babet babetibi... Ma kî nê naman sero girweyaym, ma nê qriteriyumi çimi verdi tepışti:

- a) Kancinê ninan diha zaf cayandî vazyenê?
- b) Kancinê ninan mañnaya aşman diha rind ifadekenê?

No hesab ma şeş aşmî tespitkerdi: Çile, sebat, awdar, gülan, payızo verên, payızo peyên.

Diha dima ma girwayışê xo açarna ê namandê binan, yanê êyê kî zıwanandê xeribanra ameybi zıwandê ma miyan.

Nê naman sero girwayışdê xodî zi ma nê qriteriyumi ^{çimi} ~~ça~~ verdi tepışti:

- a) Kancinê ninan diha zaf cayandî vazyenê?
- b) Kancinê cî diha weş omışê zıwandê ma benê?

No hesab zi ma şeş namey weçinay. Hirê teneyê nê naman Fariski'rayê (nisan, eylül, kanun), zewê cî Sıryanki'rayo (heziran), zewê cî Latinki'rayo (axüstos) ew zewê cî zi ihtimal Êrebki'rayo (temuz).

3 - ROZÎ:

Na kelimada fonema soyını ca bî ca bedelyena. Semedê nê viryayışi na kelimaya hirê babeti vazyena: roz, roj, roc... Semedo kî morfolojiyê zıwanandê mayo rind nêsinasyeno, neka nê hirê tewr vatışi zi kışta maya rastiye.

Nameyê rozan, Dımalki wu Kürdki wu Fariski'wî wertaxiyê. Yanê hirê hemindî zi namey zew rêçra yenê. E, rayda morfoloji wu fonolojiyê zıwanan nê namey ca bî ca bedelyenê, lavrê no bedelyayış wini zew ferqêdo gird zi peyda nêkeno.

NETICE

Girwayiş u tetkikdê xo dima neticeyo ki ma resaym ci, oyo cêrdi. Ma bewer kem ki nê neticey vero kêfê imbazandê mado zi bêro. Ma qayilim ki nê naman sero qisaya ma hemin zewbo ew ma pêro noya tepeya qisan u nuştandê xodi nê naman êsas bigirê.

MEWSÎMI:

Zimistan
Wuser
Amnan
Payiz

AŞMI:

Çile
Sebat
Awdar
Nisan
Gûlan
Heziran
Temuz
Axûstos
Eylul
Payizo Verên
Payizo Peyên
Kanun

ROZÎ:

Şeme
Dışeme
Sêşeme
Çîharşeme
Panzşeme
Yêne
Payêne

NAMEYÊ MA

LAZEKÎ

Camêrd
Cêren
Cimha
Emirali
Hemedi
Mîr
Sefer
Serdar
Wısıb
Arbeşir

KEYNEKÎ

Besima
Xasek
Xime
Îmê
Kewê
Kitawin
Pitê
Yêmose
Zêrin
Êsli

Na qûnc herg amordî dewamkên...

»OXLÛM ADIN NEDIR»

ZILFÎ

Hokmatê Tirkî, qırkerdena Dersim'ıra tepiya (1938) itawura mektevê xo nay ro. Na mektevura zu ki Pax'debi. Dewizê Dımılı ke naye heşinê pê, domonê xo rusnenê mektev. Her ma u pi domonê xo şêrê bîwanê, jê yine bezar u bêzon nêmanê. Yi be xo, wayirê zonê xoyê, hama idara Tirkî nêwazena Dımılı be zonê xo bîwanê. Domonu ke wend, Tirkki misenê, mamur u maqamunê Tirkî ke cıra qese va ke, qe ke nê ver va cı qesey kenê, mudafa xo kenê.

Çê Îsê Aliyê Qeremani ki lazekêde xo danê mektev. Maye zaf pê bena sa. Roza virêne temey kena, vana, "Biko, mi qeda guretayê, sona mektev, gosê to dayima malımı serobo. Pekra çî qese vejino pê bize. Tu nêbo fekê malımira qesê bîremnê! Niade, u wext tu zere nêverdan!" Lazeki va ke, "He ya." Maye lazê xo be na tore çip temey kerd, rusna mektev.

Lazek terkneno sono mektev. Domoni benê top, kunê zêre sinife, malımı vero vîndenê. Malım yêno, na lazekê neweyra perskeno, vano:

«Oxlûm adın nedir?»

Lazek ki dotra vano:

- Oxlûm adın nedir?»

Malım cêrenora cı ke:

- Oxlûm, ben ogretmenim!

Lazek:

- Oxlûm, ben ogretmenim.

Malım tenê nefes cêno. Na raye gıra-gıra, eve rihüayis vano:

- Yawrum sen talebesin.

Lazek niadano ke malım rihüayiso, u ki beno sa ve çêf vano:

- Yawrum sen talebesin.

Dayede malım yêno ra nêrs, qarino, perneno ra lazeki ser:

- Ulan eşşegoxlu eşşek, adın nedir?»

Lazek ki dotra:

- Ulan eşşegoxlu eşşek, adın nedir?»

Dayede malım dano lazekiro, saneno şilpaxu ver. Lazekide hal nêmaneno. Dev-ri, fek u pırnıke bena pırê goni. Lazek bervenno taşêle beno, tersura vişino pêro. Mektev ke beno axme, lazek sono çê. Maye verva cı sona, xo be xo bena sa:

- Haqo be cemaîê to sıkır ke, lazê mı şiyô waneno, meste bêro beno va-
li wu qaymakam.

Lazek ke yêno nêjdi beno, maye niadana ke dev-riyê xo gon u gonaşirde-
ro. Vana:

-Wiy be mirobo! Ez qedayê to bicêri!.. Nu senê halo, tı tederê? Se bi,
ala daka xorê qesey ke.

Lazek girgirino we berveno, vano:

- Malimi da miro.

Vana:

- Yaaa! Torê heni mistaqbo. Hewl kerdo. Mı tora nêva ke fekê malimira
çekuyê meremne! Dêma ke tu çiyê nêzano ke da toro.

Na raye, dayi çip kena temey, vana:

- Biko, yamu yamu çekuyê fekê malimira meremne. U ke se vano, tı ki
heni vaze.

Lazek roza bine urzeno ra, sono mektev. Malimo Tirk yêno, kûno sımfe.
Ney oncia urzeno ra pay, cıra perskeno:

- Oxlûm adın nedir?

Lazek ki dotra:

- Oxlûm adın nedir?

Malım na raye ki:

- Quzum, ben öğretmenim.

Lazek ki cav dano:

- Quzum, ben öğretmenim.

Malım nıka dayına qarino, zirçeno ra cı, vano:

- Ulan it oxlu it, adını soyle!

Lazek ki vengê xo keno berz, cêreno ra ser:

- Ulan it oxlu it, adını soyle!

Naye sero malım oncia dano lazekiro, can tede nêverdano. Destê malimi -
de qeleme bena. Yê qeleme ki gilo zura "silgi" pa beno. U ki gıno waro,

teneko demirên pa mendo. Malım çıturi ke eve qeleme saneno lûska lazeki,
u teneke sono lûskede, sono pede. Lazek gon u gonaşirde maneno. Berveno,
domonê bini ki dormede tersenê. Kes nêtoreno veng ra xo fiyo. Lazek der-
dê xo weno, hata ke derse qedıye, domoni bi axme. Lazek ve a gon u gona-
şiri vileçewt sono çê. Maye yêna, cirani mirani yêne, dormede benê top.

Roza bine sonê leyê malimi vanê:

-Çıko, çıvao? Tu çınayrê dana na domonuro, kısena? Towa heşirêniya,
çıka?!

Tabi ke heşirêniya. Yê Dımali ke mektevê xo bibiyêne, eve zanê xo bı-
wendêne, niya nêbiyêne...

Coka o ke, jê bındestiye qefçil, jê azadiye wes towa çino.

FENÊ LUWAN

Arêdayox: M. Ç E R M U G

Vatox: R A Y B E R

Cayê vatîşi: *Sewreg (Istanîk, Almanya'ya Federal'di qeydîbiya.)*

Wext: 1987

Wextê jewê tîm u tîm rezê xo keneno. Idareyê cî o reza beno... Yawo nê dî luwi musenê kergandê ninan, dedzay mî, kerği ninana nêverdanê.

Na luwa ju vana kî, vana, "Eza kena tora abîrya."

Vana, "Abîryî..." vana, "hewlo."

Vana, "Ezdo na dewra şîra dewna." Vana, "Ezdo şîra dewna."

Na vana, "Şo dewna."

Na şîna, bena veşan. Bena gîdi. Kena bîmîro. Hend weynena vergê ame a kısta.

Vergi va, "Waya lu, tî çî wîna biya gîdi?"

Va, "Eza veşan."

Va, "Mî dîm şanî!"

Şî... İstori çerenê. Biya fîrfîra îstoran. No koşe, o koşe verg çorşme şîno yeno. Lu zî duri vînderda.

Va, "Waya lu..."

Va, "Ha!"

Va, "Boçîya mî sekena?"

Va, "Boçîya to duzeka, xaseka."

Va, "Vaz şîna yena."

Ay va, "Şîna yena to sero."

Va, "Purtîya mî sebiya?"

Va, "Purtîya to duza, xaseka." Va, "Sura."

Va, "Vaz biya ze dîrewtî to sero."

Va, "Biya ze dîrewtî."

Va, "Çîmê mî senîné ewro?"

Va, "Çîmê to..." Va, "Vîrsenê."

Va, "Vaz biyê zey kîlda komîrî, veşenê."

Ay va, "Biyê zey kîlda komîrî, êyê vesenê."

Xo eşî qalîkta îstorer. İstor wîja dîndê. Luwer werd, vergî werd.

Va, "Na torê besa..." Va "Dîha ezo kena şîra."

La verg mergî, aslan maslanî pêro îstor sero arêbyay. Luwerrê tîkeyê nêkewt. O jew penceyê ano luwer serero... Lu remê qe duri, wîja vînderd.

Demera fina kewna. Fina verg rastê na luwer ame.

Va, "Waya lu... Sebiyo? Tı fina biya gıdı."

Va, "Eza veyşan."

Va, "Hadê!"

Şinê...

Çerçiyêndo kalıkeko... Hestay sere beno... Hewtay sere beno... Barê ingur barkerdo herekta xo. Kirêkda hereka zi dima... Şinê... Pirozına zi destde... Xapaneka xo zi naya heri ser, oyo şino. Çıweyo cı destdı. Ew qeylana cı mundi vera. Pêlekê titundê kewashiyo zi mundida cı vera.

Va, "Waya lu, vind kî..." va, "neka ez torê goştö teze, ingur u goştö qert..." va, "torê tertelekera."

Pejra resa kırıyerda heri. Ha ha ha!.. Kalo fıqare heta rema, va, "Kı-ri kışta!", kırı verada, ageyra heri. Barekê kaldê fıqarı wıja êrdo ingureka cı dındê. Mêrdeki ingureka xo zi, heru xo zi, kirêka xo zi wıja verdê wu şı. Qeylan kerê pirê titun u adrekê xo na ser u şı.

Va, "İngur wena, ingur bur!" Va, "Goştö qert wena, goştö qert bur!" Va, "Goştö teze wena, goştö teze bur!" Va, "Eza şına."

Vanê kî... Verıra vato, "Kêberê imbazdê xo, dostdê xo çarpıka meku, meşt şar ê to toqmaqa küweno... Soqiya küweno."

Luwer weerd, bi... bi... bi... bi ze fıçı... Amê a luwerda bin het. Aya kî piya kergi tirawıtê... Amê kî heywana kena bımıro.

Va, "Waya lu!..." Va, "Pañ!... Sebiyo to wına?"

Va, "Eza veyşan!"

Va, "Fenê mı wını boli, zurê mı wını boli..." Va, "Dıbarey mı wını boli, wını fenê mı boli... Wını fenê mı boli..." Va, "Ez fenı bıkerä..." Va, "Neka e to kena mird fenandê xoya."

"Will..." va, "fenê mı çınıyê..." Va, "Ne zurê mı estê, ne fenê mı estê..!"

Va, "Tı mı dim şanı!" Va "Haydê!..."

Şi... Şi ıstoran het. .. Ders vergıra girotbı ya... Ders vergıra giroto... Şi ıstoran het... La bena fırfıra ıstoran... Lu tiyara wıja remena. Nêwetana qe şıro nezdı.

Va, "Waya lu..." Va, "Nê marê nêbenê. Goştê ninan nêwerino. Nê qerti."

Va, "Hadê!..."

Şi... Şi kî, mêrdeko kî kergê cı tirawıtê, şı rezdê ey bın. Şi kî merdeki feqê ronaya. Tikeyê goştö -e wına palıstera cıkerdo - feq miyandê.

Va, "Waya lu!..."

Va, "He!..."

Va, "Qe boçıya mına sekena?"

Va, "Boçıya to nermeka."

Va, "Vaz aya şına yena!"

Eh!.. Ay zi dersi vergıra girotê...

Va, "Boça toya şına yena!..." Va, "Aya şına yena!"

Va, "Purtiya miyanedê mı sebiya?"

Va, "Purtiya to duzeka, xaseka."

Va, "Vaz biya ze direwti!"

Va, "Biya ze direwti!"

Va, "Çimê mı?"

Va, "Çimê to..." Va, "Kıñoki, xaseki."

Va, "Vaz zenê ze kıla komiri, veşenê, kî ez torê gost veja."

Va, "Zenê ze kıla komiri, veşenê..."

Luwer xo seni kî eşt, feq lınger sero amê pê wu goşt wıja mend. A luweka veyşan şı xorê mirdi goştê xo werd... Ay nêşa buro... Mêrdeko keyedı. Merdeko sewra bêro rezi miyan...

Va, "Waya lu!..." Va, "Neka ez sekera bıreya?"

"Ey..." va, "fenê mı çınıyê..." Va, "Fenê to estê... Gerek tı fenandê xoya bıreyê... Zurandê xoya bıreyê..."

Va, "Waye lu!.. Qeda fenê mı pêro şiyê mı vira."
 Va, "La!.." Va, "Gerek bêrê to viri. Ê mı çiniyê."
 Va, "Ezo veysaneyra nêrena feni biyara xo viri."
 Va, "La!.." Va, "Gerek bibê."
 Va, "Ma boçibi, talazbi..." Va, "Ma goşibi, sıfatibi..." Va, "Ma çimibi, feneribi..."
 Xo eşt... Ma feqra sena xo bireyno.
 Va, "Fına hele... Fenna da xo vaz, zurna da xo bik!"
 Va, "Ma boçibi, konibi..." Va, "Ma lingibi, tapanibi..." Va, "Goşibi, keribi..." Va, "Çimibi, koribi..."
 Xo eşt, fına nêsa bivijyo.
 Va, "Fenê to qediyay?"
 Va, "E."
 Va, "Fenekêda mı tenya esta." Va, "Ez ay zi torê vaza." Va, "Tı merdaneş tiya xonı..." Va, "Odo şewra bêro..." Va, "Çiwayo destdı... Zompeyêdo winayo zi destdı..." Va, "Tı tiya merdaney xodı." Va, "E zi şınawıja merdaney nana xoya..." Va, "Biro... Odo vazo, "Xora na soxi kewta feq, merda tey,." Odo boçta to pero wu feqra to çekero wıja... Odo bewniyo kî ezo wıja... Odo çıwey xo mıra vırno wu ew mı dımkewo... Ez wıjara remena, tı tiyara..." Va, "Zewabin fenê mı çiniyê... Wani beno?"
 Va, "E!"
 Seni kî şewra mêrdek ame, va "Soxey werdo wu tede mendo..."
 Seni kî pere boçıda cı, lıngeka cı akerd... Merda da... Eşt wıja.
 "Ha!.." va, "Juna naya!"
 Çıwey xo vırna pıra kî hücmeş aykero, a wıjara remê, a wıjara...
 Va, "Ez herbabê dibaredê nê luwan nêbiya! To di!.. Fına nêdo mıra ker-gan bıqedinê..."

AX PAŞTIYA MI

Z E L A L

Rojê dı merdimi lej kenê. No jew tım dano yê bini pizero. Herg fına kî dano ney pizero, merdek vano, "Ax paştıya mı!" Merdeko bin zi vano, "Qebrax, ezo dana to pizero, tiyê vanê "Ax paştıya mı!"" O zi vano, "Ewro paştıya mı bibiyayê, to nêşayê mı pizerodê zi. Qandê coy ax ax paştıya mı kî tiyê danê mı pizero!.."

ALIK U FATIK'A

Arêdayox: U S X A N

Vatox: S I M A Y L I Z E

Cayê vatîşî: *Dersim*

Wext: 1985

Rozê welatêde Alîk'ê beno. Fatîk'ê bena. Nê way u bray benê. Na Alîk u Fatîk'a muara sey benê. Dêmaro xo bena. Yê dêmar ki dî domonê xo benê. Yê dêmar domonê xo yemeğ dana cî. Alîk u Fatîk ki wela adiri dana cî. Niyadana ke domonê xo benê zerd, Alîk u Fatîk'a ki benê hewli.

Dêmar bena nêwes, kuna cîle. Sonde piyê Alîk u Fatîk'a yeno ke cîniya xo biya nêweş.

Mêrde vano:

"Cînêk, çikê to esto?"

Cînêke vana:

"Ez nêwesune. Torê niyaz pozen. Sê jiyare. Ala jiyare sevana?"

Niyaz pozena, dana mêrde xo, rusnena jiyare.

Mêrdek sono... Cînêke urzena ra, a raya qolera sona. Rew sona, kuna pe - ye jiyarede xo dana we.

Mordeme ki niyaz vere jiyarede vîlakeno.

Vano:

"Jiyare, cîniya mı nêwesa. Se bikerine?"

Cînike peye jiyarede vana:

"Alîk u Fatîk'a, jû ki nala bora çarebese sare bîbirne, cîniya to bena wese."

Mordemek cerenora yeno.

Cînêke peye jiyarera vejîna, merde xora rew yena çe, kuna cîle.

Cînêke perskena, vana:

"Jiyare tora seva ke?"

Mordemek vano:

"Va ke, Alık u Fatık'a, ju ki nala bora sare bîbirne, ciniya to bena wese. Ma çutir sare bîbirnime?"

Cinêke vana:

"Ez tene ronon pozen, ben dan Alık u Fatık'e. Ame sare bîrneme."

Ronon pozena, bena vere Alık u Fatık'e dana ru.

Alık u Fatık yenê ke ronon burê, mirçikê yena nîsaneve pençerera.

Vana:

"Mirçê mirçê mirçelekê bîdê mı, puselegê tora van xeverekê."

Alık u Fatık'a vanê:

"No çiko, na mirçike niya vana?"

Mirçike vana:

"Mirçê mirçê mirçelekê bîdê mı, puselegê tora van qesewo xebereke."

Nê tene ronon erzenê verê mirçike.

Mirçike vana:

"Alık, urze biverove kila Fatık'ero, bîreme. Meste sîma benê sare bîr-nenê."

Alık benevo kila Fatık'ero, cenô, remeno. Fatık'e verdana ve Alık'i dî-me. Zof ke sonê, senik ke sonê, rastê heniyê yenê. Alık yeno ke aw bîsîmo, Fatike vana, "Mesime! No heniyê malê peskuno." Alık aw sîmeno, beno malo pesk. Fatike ki xeylê rayê sona, rastê hêni yena. No hêni ki hêniyê xatu-nano. A ki uza aw sîmena, bena xanîme.

Serê hêniyra qawaxê bena. Vejina ve qawaxe ser. Sona gîlê qawaxe.

Sare a suke golîku ano awe sewle dayê danara ve hewze. Golîk pay ser sona, awe nêwenê. Milet xo sero niyadanê çenekê vinena. Kenê zelemele.

Sonê pasayê xora vanê:

"Pasa, ala bê, niyade, juyê vejîyaro qawaxe ser, je asma rozi tede vê-sena."

Pasa milet keno top, ano ke qawaxe waredero. Hata su qawaxe bîrnene. Beno su, onca pa maneno. Caverdanê sonê.

Vanê:

"Meste yeme, dame waro."

Milet oncino, sono suke.

Alık'o ke biyo malo pesk, yeno, îştîriyê xo keno qawaxêra, qawaxe keno rast, oncina sono bir.

Roza bine, onca mîlete suke yeno, qawaxê bîrnenê. Tede bas nêkenê.

Wza ju pirê bena. Vana:

"Sîma ça honde zor danê xo? Ez sîmarê aye an war."

Pirê sona tencîk bena, hêni ser adîr kena we ke rovar bîkero. Adîr ke-na we, uwe kena tencîk. Tencîk ana, woreşîya adîr kena.

E ke dî hîrê ray henkena, çeneke corde serê qawaxêra vendana, vana:

"Xanîma mı, xatuna mı, ça henkena, adîrê xo sanena we? Adîrê xo weke, kuçîkunê xo rone, tencîkê xo pirê uweke, serne. Tı ça adîrê xo sanena we?"

Pirê ki vana:

"Qedayê to cen, ez kor u kokîmune. Bese nêken... Xeyrê merdunê xo bê mirê weke, so!"

Çeneke qawaxera yena bin ke adîr wekero, pirê vendana pasay. Yenê pê çenê benê. Çeneke danê lazê pasay. Çewres rozi veyve kenê.

Rozê lazê pasay sono sayd.

Pirê ve çenekera sonê rovar. Pirê çutir ke porê çeneke sîna, hot pînc-rar kena vîle çenekede. Çeneke bena mirçike, perena sona.

Pirê kîncunê daye kena pay, sona çe pasayde nîsena ro. Sonde lazê pa-say saydra yeno, niyadano ke destê çeneke qîlaşîyera, çîmê xo biyê gîrs.

Lazê pasay pirêra perskeno, vano:

"Xanım, torê seviyo niya?"

Pirê vana:

"Mı honde ke raa tora niyado, çimê mı biyê gırs. Mı honde ke ax wax kerdo, ez bine kokım."

Iazê pasay ki imakeno, vano:

"Belka rast biya kokım."

Lelede lazê pasay beno. Na lele lazê pasayrê yemeg pozeno. Mirçıke yena nisena pençerera, qesey kena, vana:

"Lazê pasay ame niyame, dela cenemi gurete nêgurete?"

Lele naye gosdano, binê yemeg vêseno.

Roza bine onca ben... Roza hirêyine lazê pasay perskeno, vano:

"Lele, binê na yemeg çe vêseno?"

Lele vano:

"Nia nia... Mirçıke yena, nisena pençerera, qesey kena, aqılê mı aya ser sono, binê yemeg vêseno."

Pasa vano:

"Ala meste ke to yemeg potı, ez ki yen, xo dan we, gosdan."

Roza bine lele onca yemeg pozeno. A mirçıke onca yena, nisenenena pençerera. Vana:

"Lazê pasay ame, ame dela cenemi gurete."

Lele maşa sure nano linga mirçıkera. Ano, dano lazê pasay. Lazê pasay dest keno vile mirçıkera, niyadano ke, niyadano ke vile mirçıkede gırey estê. Goçeno pa vineno. Goçeno anceno, niyadano ke mirçıke biyê çenekade ozave, uza vindena. Tabi raparuta. Worte uwera vejıya.

Pirê vana:

"ıy!.. ıy!.. Aye sare bıbirne! Ez legane an, aye sare bıbirne, gona daye hard meğino!"

Legane ane. Mirçıke sare bırnene. Dilapa goni gınena nakê rıştıkêro. Nake çe zere lazê pasayde gınena waro.

Rozê pirê a suke yena çe lazê pasayde zere finata. A pire nakê rıştı ke vinena, bena erzena pençere xo.

Pirê onca her roz yena çe lazê pasayrê karkena. Sonde sona çe ke, çe fisto ta, yemeg poto, her çi hurenda xodero. Pirê sasbena. Roza bine, pirê payê çeverde xo dana we. Na ke rıştıke gına waro, cıra çeneke vejıyê. Je asma rozı tede vêsena. Pirê xilbena. Pê çeneke cêna.

Pirê vana:

"Meke!.. Ça kuna naka rıştık? Torê gına niyo?"

Ora tepiya çeneke naka rıştıke nêkuna.

Pirê rozê sona çe lazê pasay.

Yena vana:

"Pasa vano, bêrê mirê peme bıruçıkne."

Çeneke vana:

"Dayê, tı ke şıya, lazê pasayra vaze, çeneka mına feqirê esta, a ki bê-ro."

Pirê sona vana... Roza bine çena xo ki tey bena. Piya peme ruçıknenê. Lazê pasa ve cınıya xora piya ki ode bınede nıstero. Wortede ki pencere esto. Pasa çena pirê gosdano. Vano:

"Çena pirê, qese to hem wuliye hem quliye. Qesey bıke."

Rozê onca sonê çe lazê pasay. Lazê pasay ostorune xo worte pirude bare-keno. Vano:

"Usar ke ostore kam ke çeverra tever niyame, honde barê ostor zernu dan dine."

Çena pirê vana:

"Dayê, so lazê pasayra vaze, kamiş ostore to ke nêçero, ey bıde mı. Ez ey ben, ken weyiye."

Pirê sona pasayre vana:

"Kamiş ostorê to ke nêçero, ey bıde mı, ez ey ben, ken weyiye."

Ostor cêna, yena çe... Çena pirê sane bena, erzena ju ode. Tede vas mirzor têda beno. Toqe ki erzena oda bine, tede merge têda bena. Bena tede ostor gırêdana.

Rozê lazê pasay ostoru keno top. Ostorê pirê hen ke hewlo, şemugera zor yeno tever. Benê danê lazê pasay. Lazê pasay ververê ostorde zernu dano ci.

Onca rozê pasa çênu keno top. Vano:

"Bêrê mirê nuku weçinê. Hetera ki saniku vase."

Çena pirê cîrê sanike qesey kena. Vana:

"Çeneke nisena gilê qawaxero. Lazê pasay sono sayd. Dewede ki ju pirê bena. Na pirê ve cîniya lazê pasayra sone rovar..."

Pirê uzara xilbena, vana:

"Sus edebsız!.. Wesuneka kena!"

Lazê pasay vano:

"Çena pirê qesey bike. Qese to hem wuliye, hem quliye."

Çena pirê vana:

"Pirê çutir ke sare cîniya lazê pasay şuna, hot pıncıraru kena vile cîniya lazê pasayde. Cîniya lazê pasay bena mirçike, perenara, sona. Pirê ki kincunê cîniya lazê pasay kena pay, sona çê pasayde nisena ru.

Lazê pasay onca vano:

"Çena pirê, qese to hem wuliye hem quliye... Qesey bike!"

Pirê onca uzera perena, vana:

"Urz uzara!"

Lazê pasay vano:

"Vinde, qesey bikero!"

Çena pirê vana:

"Ile pasay yemeg pozeno. Mirçike yena, nisena pençererera. A mirçike ezune..."

Lazê pasay endi pêro çî zoneno, anora xo viri.

Rozê lazê pasay ostorê vêsan verdano. Ostorê têsan verdano. Pirê pa girêdano. Ostoru verdano ra. Ostor pirê kena lete letey.

Lazê pasay onca a cîniya xoya virena cêno. Resenê mîrodê xo.

AYRE BIGI
AYRE BIWAN
AYRE BIROŞ

BERAY MI ÇAW?

Arêdayox: P e t e r L E R C H

Vatox: H E S E N

Çayê vatışi: *Palu (Istanik, Roslawi'di qedbiya.)*

West: 1858

Zemanê verie yew mêrda wu cenîya xo bi, yew keyna wu yew lac tera bi. Ceni ay merd. Peynide mêrde sı yewna ceni ardı. Dı seri venert, yew keyna aya cenira bi. Ena cenie bi dişmenê lacek u keyneka veryene.

Keyneke şona golikande. Keynek rocekê yerey golikana yena. E kî beray xo çinu. Persena cenîay bawê xo.

Vana ke:

"Beray mı çaw?"

Geneke keynekra vana ke:

"Beray to şiyu key xalanê xo."

Keynek aya şu rakewna. Hawn vînena. E kî beray xo kıştu, eştu zindan. Sebah wardena, bawê xora vana:

"Baw, me emşo yew hawn di. E ke cenîay to beray mı kıştu, eyştu zeyndan."

Bawê keyneke xora va ke:

"Xeyrbu. Seni beray to kışenu?"

Keynek va ke:

"Baw, me hawnê xode di. Beray me kıştu, eyştu zeyndan. Ez ha warzena, suna golikande. Yerey yena keye. E ke beray me amaw, ez zana weşu, heyr ke beray me namaw, ez henî tuerê golekande nesuena. Ez etya nevendena."

Bawê keyneke xoera va ke:

"Eyrue tî şue golikande. Ez geyrena. E ke me beray tue di, bızane ke, eke cenîay me şımade saxana, heyr ke me beray tue nedî, ne ez vîndena, ne tî vînde."

Keynek werişt, şî. Goleki xoe verday, şî golekande.

Bawê keyneke ame, geyra beray keyneke. E kî kıştu, eyştu zeyndan. Cor de zîbîl wele kerda laceki ser... Bawê keynek ame keye. Cenîay xoera va ke:

"Tue kawwî lacê me kıştu? Way cey bişew hawnê xoede dibe; ekî beray xoe kıştu. Amey bermeye. Mera va ke, "Baw, beray me kıştu, eyştu zeyndan." Me va ke, "Keynay mı, xeyrbu, meterse, beray tue weşu." Keynek mera va ke "Ez ha eyrue şuena golikande, yerey yena keye. E kî beray me amaw, ez zana weşu, e kî namaw, ez nêvîndana etya."

Ceni va miyerdê xoera:

"Werze, tera şue! Tî pisê! Tî vatışê keyneke tî amey mı ser. Tî mera va nê ke, "Kawwî tue lacê me kıştu?" Ez çî taw laceki kışena?"

Mêrdek hêrsbî, sı leşê laceki zeyndana vete, ardı ceni het. Va ke cenî ra:

"Keynay kopeki! İa kami kıştu enoe lacek?"

Zuwanê ceyneki kafelya. Ceynî terase. Henê nawtaray veng bikeru.

Bawki laceki şid, berd mezêl, wedert, ame keye. Serey cenîay xoe tera kerd, berde eyşte zeyndan.

Way laceki golikana amey keye. E kî beray xoe çinu. Şî, bawê xoera va:

"Baw, cenîay tue çaya?"

Bawki keynekra va:

"Ez nêzana sera say. Beray tue merdu."

Keynek bermaye... Amey, şî awkî ver. Desmac girawt, dı rekati nêmac kerd. Va ke, "Ya Rabbi, tî mı yew goynekerê!" Awde bî yew goyne, feraye, şî...

VILIKA KOYE BOYERE

H E S E

Gulşine're...

Mı,
Zu dulgera teveride
Baxçe verê çeveride
Gûla koyê xo diye
Gûla koyê xo diye

Custa, semta, rindeka
Çimerosta, gonegerma
Vilika Koyê Boyer'a
Gûla royê xo diye
Gûla royê xo diye

Leşa derga, bariya
Kivara, çinewayiya
Vilika verê vora
Gûla zerê xo diye
Gûla zerê xo diye

Mire xerivende
Ra wu welaxura
Vengê welatiya
Dixê zeriya
Fikrê mîde a esta,
sanika.
Fekê mîde a esta,
lawika.
Ez bine bilbilê daye
Ez bine bilbilê daye

De ezo, ezo
Damaye ezo
Ezê xerivê ra wu welaxu,
Ezê pepugê gilê kou.

Citâr...

Foto: Adil DURAN

NA DÎNA

A DÎNA

HESE

Weşiyede
serê hardde
cenderme
ma keno
çerme:
cehenemo ke
ma tederime.

Mezelede
binê hardde
miloçiki
çimunê ma
vezene:
cenneto ke
ma seme ci.

DÎYARBÊKÎR

M. ÇERMUG

Diyarbekîr sersuko
Dîsmeni çorsme giroto
Tifinger xo qolak
Rexti xo mêrak
Roj rojê lejiyo
Tî zî xo miyanrak.

NEJO BRA

A z a d D I J . Ê R

Necmettin Büyükkaya'yrê...

Lo bê ha bê Nejo bra
Io bê ha bê berano bra
Bra vili abiyayê
Vilê wesari
Bra güli abiyayê
Gülê wesari
Gulan miyara gülê suri
Bê na bê Nejo bra
Bra wa min u toya piya
Wa ma diyarê Qerexan'ibiyayê
Wa tîfingi ma qolabiyayê
Wa rexti ma mêrabiyayê
Lo lo bra, wa hepsê
Diyarbekır'i nêbiyayê
Wa diyarê Qerexan'ibiyayê
Bra dişmenê ma hûkmatê Tırkan vano
"Bir Tirk dinyaya bedeldır"
Wa hepsê Diyarbekır'i nêbiyayê
Wa diza Soyreg'ibiyayê
Wa rexti ma mêrabiyayê
Wa tîfingi ma qolabiyayê
Mado bîvinayê derba camêrdan
Lo lo bra wa tewrdê
Top u teyarandê xüya biyameyê
Wa nimey şewbiyayê
Mado bivatê hay hay
Vengê mado dinyara bîvîjîyayê
Wexta dinyado bilerzayê
Keyney u xortê mado
Hewndo şırınra ayabiyayê
Bra mado fina bîqirayê
Mado bivatê hay hay
Neway u new seredê mara
Tepêş hetan hewt seredê
Mado biyameyê
Mado wexta bîkerdê lejo gıran
Mado bîvinayê
Derba camêrdan.

DERSİM

U S X A N

Koyê Dündüle
Zimê Zeytin'i
Koyê Mazgêrd'i
Çemê Mazur'i
Dersim wortey simadero
Kemerê Dündüle
Jey asma rozi
Zimê Zeytin'i
Jey vayê pukeleko
Tiko zulemata
Çemê Mazur'i
Awa binê simeriya
Dersim, Dersim
Halê to hal niyo
Corê to Dündüle'ra
Zêzon ça mineta kena
Mazur verê tora vêrenora
Sono cêrîrê beno roşti
Dersim, Dersim
Mazur'ra minete meke
Koyê Mazgêrd'i
Jey bê ma wu bê piyo
Dersim, Dersim
Welato bê wayêr niyo
Dismen tede oster voznena
Nêzon ma kamiş rozere vindeme
Harde mawo, maya mawa, piyê mawo
Dersim welatê mawo.

KEMANÊ SILÊ SUR'I

Ez ke çî wext siri Owacix'e
Çî wext ke verê Derey İaçi'ra biverinera
Vengê kemanê Silê Sur'i yeno goşunê mî
O wexti gona mî bena germi
O wexti verê çimunê mî beno tari
Hete mino çep mirê gira yeno
U S X A N Sae ke beşlie Silê Sur'iyê herme mîra.

XEBERA NINA

K o y o B E R Z

Xebera nina, nêvanê henaran vili akerdê
Nêvanê gozan gozi tepîştê, sayan vili akerdê
Velg nêçineyayo, êrd nêbiyo hi, tuwêran tuwi nêtepiştî
Nalîniya yena êrdî binra, hewriyê ma sero gürenê.

Ma xo vinikerdo, şahîr u çitiyê mara niyasenê
Mayê ray nêşînê, taqet biryayo, cogê ma şıkyayê
Zinciya ma gêryaya, goşê ma biyê kerî, porê ma rıjyayo
Pizeyê ma biyo pirê gunî, şew u roj hewnê mayo nino.

Kani istanikê welatî, tuyê sipey, şewê dergî
Kani tililiya ma, tijiya germî, hewnê teberî
Kani vengê roy, wendişê zerezan, vengê bilbîlî
Kani awa dahlan, ronîştîna keyan, zebeşê şirînî.

Kani raya serdê koyan, incilê surî, tîwêra serdê ini
Kani mûndî, pîrêno derg, rakewtena êrdandê welatî
Kani kemerê berzî, sıqoqê miyandê mîşan, taziya seydi
Kani postalê poçikêni, şahîra siya, mirovê surî.

Ez seni nêberma, axî niyanca wu şîma xo virakera
Senî hewnê mî bêro, seni bê istanîkandê welatî rakewa
Senî sebir bikera, govendandê şarî miyandî kaykera
Ez govendanra bol durî kewta, nêşena govendi banca.

Edo etiyayeydî qahrandê welatîra rojê bîmîra
Welatîra durî etiyayeydî sekera wu seni vindera
Bê welatî sebrê mîdo seni bêro, bermiya seni rakewa
Çîrê keso nêveyndano ma, çîrê xebera nîna?!..

EZ NÊREMAYA

K o y o B E R Z

Lajê mî, keynay mî, wexto kî şîma werzenê xo ser
Wa şîmarê wesiyetê nê pêrdê şîmabo, şîma şîrê welat
Ma nêşa qandê qewm u welatê xo lej bikerê
Şîma qandê qewm u welatê xo werzê lej bikerê.

Şîma Swêd'ra nêşîrê welatdê xo, dişmenandî lej nêkerê
Edo êrdi binra biqija wu vaja sebi, seni bî welatê mî
Şîma werzê xo ser, qandê qewm u welati lej bikerê
Edo wexto êrdi bindî axi wu keseri niysnca.

Şîma bañdo nêvajê, piyê ma tersa, welatra rema
Ez qandê ters u kîstenda xo welatra nêremaya
Qandê kî, şîma werdikeydî qarşunana nêmirê, remaya
Remaya kî, şîma girdkera kî, şîma welatirê wihêr bivejijê.

Lajê mî, keynay mî, maya şîma wa şîma dima nêberro
Wa guniya çîmandê xoya zelal qandê şîma nêrijno
Wa sêneyê xo qandê çiyayenda şîma lete letey nêkero
Wa vajo, şîma nêşîrê welat, lej nêkerê, wa eyrê biberro.

Lajê mî, keynay mî, welatê ma namûs u şerefê mayo
Ma nêwerzê lej nêkerê, welatê ma marê welat nêbeno
Şîmado werzê, şîrê koyan ser, qandê welati lej bikerê
Şîmado dişmenanê xo destan u lingandê xoya bifetîsnê.

www.gramatka.pl/dl.org

Welatra zu d'wě...

Foto: Heide NERGER

LAWIKA SILÊMAN ÇAWIŞ'İ *

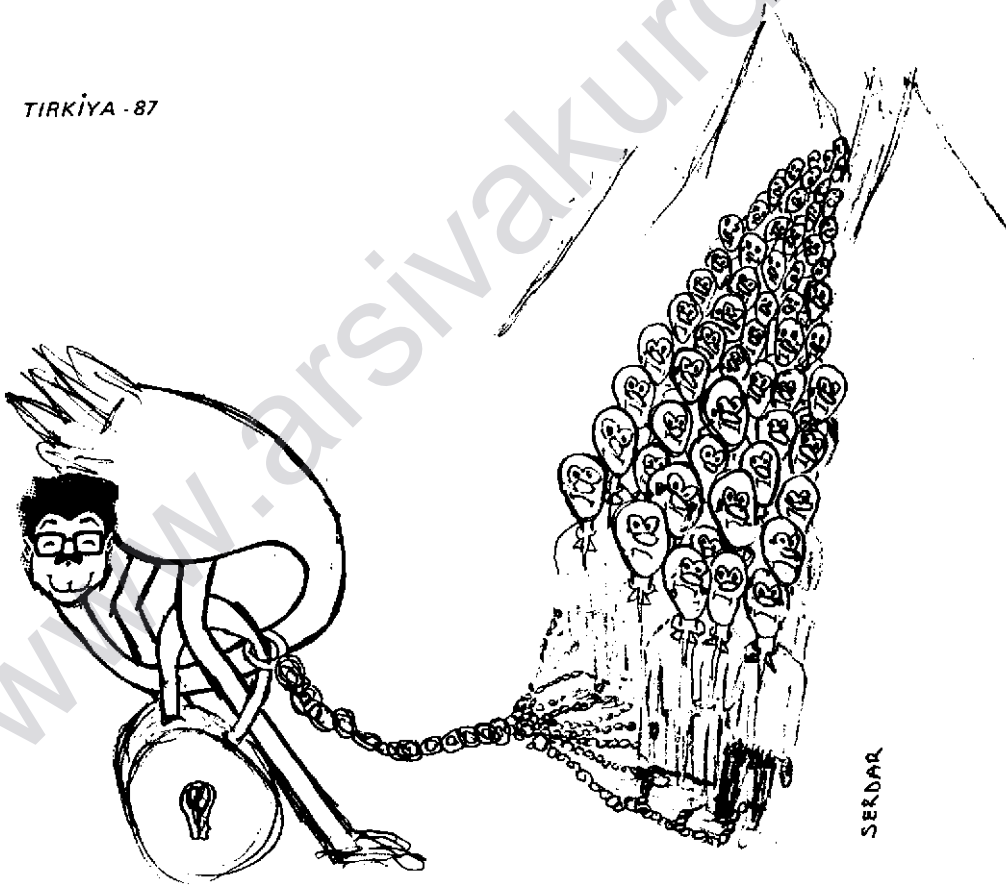
Vatox: Z I I ' o Q I Z

Vano biko biko Silêman'o
Pepugê desdo koyu mawa tiya kora kokimêrê bîwano
Lazê mî xerivê welatano, meymanê mawa koro di sewuno hirê rozano
Dayê haqê dinaligi kila xo bijero çe qaymaqamê Najmiya'de rane daye
Qomandaro zalim nîsto ro têraf ve têraf sero dano
Silêman Çawuş'ra vazê, ordî hareket kerdo ax lemê wey biko
Eskerê xorê gêrinemano
Dayê, mawa mîna kokimera vaze, meberve, kilê tî meberve
Ewro Estambol'o vêsayede herve kafirde lemîne nayenê desta xureme
Çele zumustano, werte vorede sare nora pêro xortê cayilo
Wayirê mawo piyanê
Dayê dayê tî meberve
Kilê tî meberve
Kokimê tî meberve
Esmer biyo vera, merevê cirmo canê, merevê cirmo canê
Ax leme kilê merevê cirmo canê
Dayê dayê leme kilê maye
Biko pepuga goyîne bine cenciya lazê xorê ez bîwanê
Dayê dayê xoşimo kilê xoşimo wini biko wini biko weyve mî
Silêman Çawuşê mî hiniyo
Mawa kora kokime teraf ve teraf sero dana, ax leme
Çawuşî Erzîrum'de gezamiş beno biko
Apê to Sadiq Onbaşı'yo, Sadiq Onbaşı'yo
Vazê çevesaye, bextê xo merizne, qawis ve qawişera aramişke
Silêman Çawuş'ê mî ala kışiyo, werte neferude hesir şiyoy, hesir şiyoy
Keso vî niyo, axır mordemê tuyo derezayê tuyo
Vano cismê mawa kora kokime nêginora wela heremuşe mezela lazê xo viy biko
Mî tesela xo cigera xora bikuyo
Dayê meberve desta axurmîrîz Estambol'o vêsayede sare raw welaxuno
Çele zumustano worte vorede cenco cayilo herve kafirde
Sarê noya nalenê, pêro xortê cayili
Herg kes wayirê ma wu puyo

(*) Na lawik, A Y D I N u C A N O'ya zu qestra qeydkerd.

Dayê ti meberve
 Kîlê ti meberve
 Kokimê ti meberve
 Esmer biyo ra, merevê cirm u canê, merevê cirm u canê
 Ordîyê kafîrî hûcam kerdo Estambol' o vêsayede
 Güreto serê taxto payê
 Kaxitxani padîsa eşq u dîna dîndarênde mendo, dê dayê, dê mayê, dê kîlê
 Vano yazixê mî bêro dinê İslam'î
 Dayê xoşumo, ax kîlê verê vîlî, verî vîlî
 Ax bîko bîko, ewro qorê herdiyo vêsayede no ro ser girino
 Medaxê Durs'yo dîlî medaxê Durs'yo
 Dakîla mîra vazê meberve, kîlê ti meberve
 Estambol' o vêsayede sere textê mêrate xûrmduziyede
 Çele zûmustano ax leme dayê mewjûnê kafîrde
 Destê ma tifongu sero biyê küllî
 Nalenê xeriviyede pêro xortê cayîlî

TIRKIYA - 87

SERDAR

MA DIMILÎ

RAYBER

Ma Dimilî estê
Ma Dimilî tim u tim estê
Ma
 hewrê wusari
 birusîka zimîstani
 azminra gürenê
Ma
 welatê xo
 cara vîni nêkenê
Wa
 mara
 welatê ma
 nêgêrê
Wa
 nêvazê kî
 nê zi leteyê mayê
 mara abiryayê
Ma kî bigürê
Ma zîwanê faşîstan
 kokdî cîkenê
Welatê xo
 tim u tim
 cor hewadanê
Ewren
 wa nêveyo ma
Ma torgê
E kî ma bîvarê
Ewren'i kenê hero kel
 keşkere barkenê
Ma
 siyanê welatdê xo
 pa kirêşenê
Welatê xo
Bananê xo
 pa virazenê.

FRANQFURT'ÎRÊ

K E N D A I.

*Bêhdê zew ziyareti
beyntarê Franqfurt u Hamburg'i
zu wagona trêndi...*

Franqfurt!..
Franqfurt!..
Tî mîz u dumanê
No wertedê amnanidî
Hî wu nemkinê.

Franqfurt!..
Franqfurt!..
Ezbetda mira
Dostandê mira
Xelqê mira
Hezarana xaribiyê to pistindî
Ûyê kî to istasyondî mira cîkerdî
leleyê zerida mîbî
Ez torê sevaza neka
Bîqañriya
nêbeno
Nêqañriya
nêbeno
Ez torê sevaza neka
Tî welatê mî niyê
Lavrê zey welatî
mira nezdiyê.

Ma sereyê xo rona na raya
Qeday sero qeda
Belay sero bela
ame seredê ma.
Wexto kî Brayê mî welatra vîziya
Zew xortekêdo
hewtêş serebî
Na rayda çetîni sero
zu lemekêda tezêkekî
Ew neka Brayê mî
çerxandê to miyandî
zey mî
erdiş u zimbêlino
Nê lejê mayê girdidî
zu kemerêda metîno.

M1 viri yeno
awa Fîrat'i
koyan miyanra
bê vînderdiş
dîndeyayê
M1 viri yeno
Laya Pîl
pêlandê xoya
cara nêvînderdê
M1 viri yeno
awa Mîzur'i
çîmedê xodî
tîm gûrayê
M1 viri yeno
Çêx Said
erdişta xoya sîpiya
astor sero
perayê
M1 viri yeno
Vengê Seyd Rîza'y
zey hewrî
koyandê Dersim'i sero
gûrayê

Hey Franqfurt!..
Ero Franqfurt!..
No wîni zew lejêno kî
No hênd girano kî
gîştîda madî gîştane
qoldê madî bazîno
No hênd qedro kî
seredê madî mezg
zerîda madî guniyo
No wîni zew lejêno kî
ma kotîbîm
o mayayo
ew qandê welatiyo!..

DEYRA LIA WU KEYNA

Arêdayox: O s k a r M A N N

Cayê vatîşi: Kor

Wext: 1906

Kêney! Mı tew girota şandîd
Destê mı çîay serdid
Honê mı nino cinia xerab verdid.

Lia! Meki, meki!
Xeberê şari xo goş meki!
Mı dinyara rîswa meki!

Kêney, kêney! Tı kênay şari
Tı waştay mina, derga bari
Payız bêro, ez tu xori biyari.

Lia! Tı laci amı
Tu pes berdo gemı
Tı ha mı ber, ha mı verdi!

Kêney, kêney! Vacı!
Biskê tu manena gacı
Tu sera nia mergê, nia zewacı!

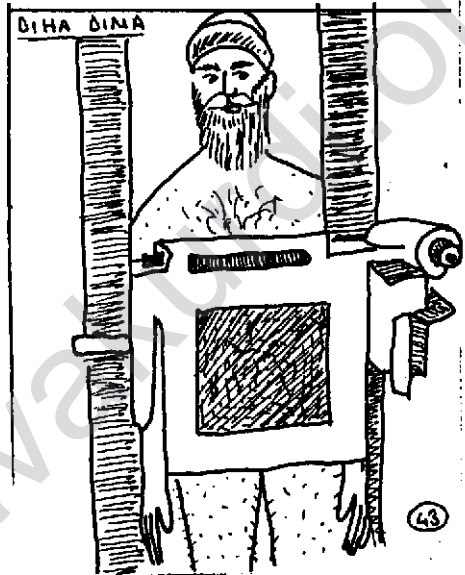
Lia! Çimê tu siyayi, girdi
Beruê tu sera se pirdi
Ez tura nêbiya mirdi.

Kêney, kêney! Şano, şano
Waxtê ini mangano
Ez yo hal tu nêvini, zerê mı bîrxu dano.

Suka RIZAY

Na mersel lazê Dede Muharrem'i va. ADIL DURAN'i nuşt u resmê ci virasti... Çimeyê ci ZILFI'yo... Merseldi hewnê Dede Muharrem'i yeno vatiş...

Amordê verênira...

ROZÈ...

EZO GIRWEYENA, LAVRÈ KA PEREY?

46

SIMADÈ MIRÈ PEREY BIDÈ!

47

48

QANDÈ WERDIS U SIMITIS U QINA WU RAKENTISDÈ TO MA HEME CI TEMINKERO. E KI MA NINAN RICARNÈ PEREY, TI VEYSAN KAMO KI NA SUKDI, HEQÈ TÒ' WU PERKIN ZEWÒ. ETYA GLOZ MANENÈ... XORA ETYA TIS RIZAYA, DAYIS RIZAYA, PEREY ZI :QINIYÈ... GIRWAYIS RIZAYA, WERNIS RIZAYA!

49

DIMA

EZO GIRWEYENA. HEME CI MI ESTO. LAVRÈ CI WEXT KI PIZET MERDIMI BENO MIRD. WEXTO NEFSÈ CI ZI BENO AYA. PEKI EZDO NEKA SEKERA?

50

VIND NEYRA PERSKERA

51

SUKDI HERG KESI
KÊF KERE...

ALPHA

A a, aigoo, aroo, aurr, aa
B b, bar, ba, baal, baaloo
C c, ceert, ceen, ceer, ceooy
D d, durr, durr, daa, daa
E e, ee, ee, ee, ee, ee
F f, furr, furr, furr, furr
G g, ga, ga, ga, ga, ga
H h, ha, ha, ha, ha, ha
I i, ia, ia, ia, ia, ia
J j, ja, ja, ja, ja, ja
K k, ka, ka, ka, ka, ka
L l, la, la, la, la, la
M m, ma, ma, ma, ma, ma
N n, na, na, na, na, na
O o, oa, oa, oa, oa, oa
P p, pa, pa, pa, pa, pa
Q q, qa, qa, qa, qa, qa
R r, ra, ra, ra, ra, ra
S s, sa, sa, sa, sa, sa
T t, ta, ta, ta, ta, ta
U u, ua, ua, ua, ua, ua
V v, va, va, va, va, va
W w, wa, wa, wa, wa, wa
X x, xa, xa, xa, xa, xa
Y y, ya, ya, ya, ya, ya
Z z, za, za, za, za, za

WIRE

F B I
W A S H I N G T O N

Ambr: 13

August 1987

AMBR

There is a significant difference between the language of Dimlish and the language of the Dimlishes. The language of the Dimlishes is a language of the Dimlishes, and the language of the Dimlishes is a language of the Dimlishes.

Dimlish is a language of the Dimlishes, and the language of the Dimlishes is a language of the Dimlishes. The language of the Dimlishes is a language of the Dimlishes, and the language of the Dimlishes is a language of the Dimlishes.

There is a significant difference between the language of Dimlish and the language of the Dimlishes. The language of the Dimlishes is a language of the Dimlishes, and the language of the Dimlishes is a language of the Dimlishes.

AMBR

There is a significant difference between the language of Dimlish and the language of the Dimlishes. The language of the Dimlishes is a language of the Dimlishes, and the language of the Dimlishes is a language of the Dimlishes.

There is a significant difference between the language of Dimlish and the language of the Dimlishes. The language of the Dimlishes is a language of the Dimlishes, and the language of the Dimlishes is a language of the Dimlishes.

There is a significant difference between the language of Dimlish and the language of the Dimlishes. The language of the Dimlishes is a language of the Dimlishes, and the language of the Dimlishes is a language of the Dimlishes.